

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδοτήσεως: 631

Αριθμός Πρωτοκόλλου: 4208/1996

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΟΡΘΟΜΕΛΕΙΑ
Συνεδρίαση 24.10.1996

Σύνθεση

Πρόεδρος :	Λεωνίδας Πατίδας.
Αντιπρόεδροι :	Στ. Αργυρόπουλος, Δ. Διαμαντόπουλος, Μ. Βακρής, Ε. Καραγιάννης.
Νομικοί Σύμβουλοι:	Αρ. Κομνιάς, Δ. Ράπτης, Γ. Παπα- σάκης Ιού, Θ. Αμπλιωνίτης, Χρ. Φραγκοθή- λης, Ν. Γεράσιμος, Δ. Γρυμάνης, Χ. Τσακώρας, Ε. Βολάνης, Γ. Πουλάνης, Σ. Σκουτέρης, Δ. Λάκης, Η. Παπα- δόπουλος, Γ. Κρόμπας, Ε. Μπακίλης, Θ. Ρεντζιπέρας, Ε. Λαυδάρης, Ι. Πρό- σινος, Γ. Κατράνης, Ν. Μαυρίκας, Χ. Θωμόπουλος, Χ. Παλαιολόγου, Β. Αση- μακόπουλος, Ι. Μάσβουλας, Ε. Παπαΰ- σιδάρου, Σ. Δελλαπόρτας.
Εισηγήτρια :	Ευγενία Βελώνη, Πάρεδρος Ν.Σ.Υ.
Αριθμός Ερωτήματος :	2016255/16.4.1996 έγγραφο Δ/νσης Προϋπολογισμού (26ης) Υπ. Οικονομικών.

Περίληψη Ερωτήματος : Εάν, οι κορηγηθείσες και μη καταβληθείσες από το Κράτος οικονομικές ενισχύσεις προς την Ισράηλ Μονή Εσφυγμένου Αγίου Όρους για τα έτη 1976-1990, υπόκεινται σε παραγραφή και σε καταφατική περίπτωση, εάν έχει παραγραφεί ολόκληρο το ποσό αυτών ή μέρος αυτού και ποτέ.

Επί του τεθέντος ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους γνωμοδότησε ως ακολούθως :

Ι. α) Δια του άρθρου 1 του α.ν. 491/1945 "Περί παροχής ενισχύσεως υπό του Δημοσίου εις Αγιορειτικές Μονάς" ορίζεται ότι: "Εγκρίνεται η εκ του Δημοσίου Ταμείου παροχή προς Αγιορειτικές Μονάς οικονομικής ενισχύσεως αρχομένης από του οικον. έτους 1945-46, ης το ποσόν οριζόμενον δια του προϋπολογισμού των εξόδων του Υπουργείου των Οικονομικών δεν δύναται να η έλασσον των δέκα πέντε εκατομμυρίων ετησίως.

Η κατά Μονήν κατανομή της ανωτέρω επικορηγήσεως ενεργείται σύμφωνα με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, η δε πληρωμή του εις εκάστην Μονήν καθορισθησομένου ποσού ενεργείται είτε αφ'όπου, είτε τμηματικώς".

β) Δια της παρ. 1 του άρθρου μόνου του ν.δ. 324/1947 "Περί αναπροσαρμογής ενίων περιουσιακών υποχρεώσεων του Ελληνικού Δημοσίου" ορίζεται ότι " τα κατά το άρθρ. 1 παρ. 1 και άρθρ. 2 του Α.Ν. 491 της 30/31 Ιουλ. 1945 από του οικον. έτους 1946-1947 και εφεξής καριστατικώς καταβαλλόμενα ποσά αναπροσαρμόζονται εκάστοτε επί συντελεστήν οριζόμενον δια πράξεις του Υπουργικού Συμβουλίου".

γ) Τέλος δια των άρθρων 1,2,3 και 4 του επακολουθήσαντος Νόμου 1166 της 22/24.6.51 "Περί αμοιβάσεως ετησίως οικονομικής

3

κορηγίας του Δημοσίου προς τας Ιερές Μονάς του Αγίου Όρους ορίζεται ότι:

" - 1. Εγκρίνεται η από του οικονομικού έτους 1981 εκ του Δημοσίου Ταμείου παροχή κατ' έτος προς τας Ιερές Μονάς του Αγίου Όρους οικονομικής κορηγίας, προς ενίσχυσιν των εν τη εκπληρώσει και διαφυλάξει της μακροβίωνος θεραπευτικής πνευματικής και πολιτιστικής αυτών αποστολής.

2. Το ποσόν της ετήσιας αυτής κορηγίας δεν δύναται να είναι έλασσον των τριάκοντα εκατομμυρίων δραχμών, τούτο δε καθορίζεται κατ' έτος δια Πράξεως του Υπουργικού Συμβουλίου κατόπιν εισηγήσεως του Υπουργού Εξωτερικών, υποβαλλομένης μετά πρότασιν της Ι. Κοινότητος του Αγίου Όρους, αναπροσαρμοζομένου κατά τας μεταβαλλομένας γενικωτέρας οικονομικές συνθήκας και δεδομένα.

- 3. Η δια του προϋπολογισμού των εξόδων του Υπουργείου Οικονομικών κατανομή κατά Ι.Μονών και η καταβολή του εις εκάστην Ι.Μονήν καθορισθησομένου ποσού, αναρτάται είτε απ' άπας είτε εις δύο δόσεις, δι' αποφάσεις του Υπουργού των Οικονομικών, κατόπιν εισηγήσεως του Υπουργού Εξωτερικών και μετά σύμφωνον γνώμην της Ι. Κοινότητος του Αγίου Όρους.

- 4. Από της δημοσιεύσεως του παρόντος παύουν ισχύοντα το άρθρο 1 του π.ν. 491/1945 και η παρ. 1 του άρθρου μόνου του ν.δ. 324/1947".

II. Από το διδόμενον ιστορικό προκύπτει ότι, κατ' εφαρμογή των προαναφερθεισών διατάξεων, υπέρ της Ιερής Μονής Εσφιγμένου Αγίου Όρους διατέθησαν από τους Κρατικούς Προϋπολογισμούς των ετών 1976-1995 οικονομικές ενισχύσεις προσδιορισθείσας κατό ποσό δια των οικείων κατ' έτος εκδοθεισών αποφάσεων του Υπουργού Οικονομικών, εκδόθησαν δε και τα προς τούτο σχετικά εντάλματα πληρωμής.

Λόγω αμφισβητήσεως της νομίμου εκπροσωπήσεως της Μονής από την Ιερή Κοινότητα του Αγίου Όρους, η αρμόδια Δ.Θ.Υ. Πληρωμών

θεωρητικούς, κάνοντας χρήση σχετικού εγγράφου της Ι. Κοινότητας, δεν εξοφλούσε τους σχετικούς τίτλους πληρωής των ως άνω ενισχύσεων μέχρι και το έτος 1995, παρά την έκδοση των υπ' αριθμ. 3403/85 και 842/87 γνωμοδοτήσεων Ν.Υ.Δ., σύμφωνα με τις οποίες, έγινε δεκτό αντίστοιχα, ότι η υφιστάμενη διαφορά ως προς την νομική εκπροσώπηση της Ιεράς Μονής δεν αποτελεί αιτία για την μη καταβολή των σχετικών κρατικών οικονομικών ενισχύσεων και ότι δεν είναι δυνατή η δημοσία κατάθεση της οφειλομένης στην ως άνω Μονή ενισχύσεως με προσωρινό διαχειριστή του ποσού την Ιερά Κοινότητα του Αγίου Όρους.

Τελικά, κατόπιν του υπ' αριθμ. 1007881/692/9-2-96 εγγράφου της 16ης Δ/νσεως του Υπ.Οικ/κών προς εξόφληση των υπέρ της Ι.Μ. εκκρεμούντων τίτλων, η ως άνω Δ.Ο.Υ. προέβη σε εξόφληση των τίτλων πληρωής για το μετά το έτος 1990 χρονικό διάστημα, ενώ αρνήθηκε την εξόφληση αυτών για το προ του 1990 χρονικό διάστημα συνολικού ποσού 43.272.316 δρχ., επικαλούμενη παραγραφή υπέρ του Δημοσίου.

III. α. Κατά την πλειψηφήςσασ γνώμη του Προέδρου Α. Παπίδα, των Αντιπροέδρων Στ. Αργυρόπουλου, Μ. Βακρή και Ε. Κορουγένη και των Νομικών Συμβούλων Α. Κομνησόπουλου, Δ. Ράπη, Γ. Παπασωτηρίου, Θ. Αμπλιανίτη, Χ. Φραγκούλη, Ν. Γεράσιμου, Δ. Γριμάνη, Ε. Βολάνη, Σπ. Σκουτέρη, Δ. Λάκκα, Η. Παπαδόπουλου, Γ. Κρόμπα, Ε. Λουδάρου, Ι. Πράσινου, Ν. Μαυρίκα, Χ. Θωρόπουλου, Χ. Παλαιολόγου, Β. Ασπρανόπουλου, Ι. Μάσβουλα και Ε. Παπαϊσιδώρου (Ψήφον 24), με την χαρακτηρισμόν της ως αίρηται οικονομικής ενισχύσεως ως "επικυρηγήςσεως" (άρθρο 1 Α.Ν. 491/45) και ως "χαρισιακώς" καταβαλλομένης παροχής (άρθρο μόνο Ν.Δ. 324/47) εσφώσ υποδείχεται ότι, η υπό των διατάξεων αυτών θεσπισθείσα ετήσια κρατική ενίσχυση των Ιερών Μονών του Αγίου Όρους, δεν γίνεται προς εκπλήρωση κάποιας οικονομικής υποχρεώσεως του Δημοσίου προς αυτές, αλλά ένεκα της σταθερής και αδιάλειπτης μέριμνας της Πολιτείας, ιστορικώς αποδεικνυομένης, δια την συντήρηση και

διαφύλαξη του θρησκευτικού, πνευματικού και πολιτιστικού Κεφαλαίου, που αποτελεί το Άγιο Όρος. (Άλλως Ν.Σ.Υ. 702/74).

Ήδη, με τον επακολουθήσαντα νόμο 1166/1981 "Περί συστάσεως ετησίας οικονομικής κορηγίας του Δημοσίου προς τις Ιερές Μονές του Αγίου Όρους", ο νεώτερος Νομοθέτης προσδιορίζει, ρητώς και απεριφράστως στο άρθρο 1 παρ. 1 του νόμου αυτού τόσο τον χαρακτήρα της εν λόγω οικονομικής ενίσχυσεως ως "οικονομικής κορηγίας", όσο και τον σκοπόν αυτής, που συνίσταται στην ενίσχυση των ως άνω Μονών, στην εκπλήρωση και διαφύλαξη της μακραίωνος θρησκευτικής, πνευματικής και πολιτιστικής αυτών αποστολής".

Τοιουτοτρόπως, οι ανωτέρω διατάξεις ανταποκρίνονται, και υλοποιούν, από οικονομική άποψη, τη Συνταγματική διάταξη του άρθρου 24 παράγραφος 1, με την οποία καθιερώνεται, κατά τρόπον επιτοκτική αυξημένη προστασία του πολιτιστικού περιβάλλοντος, δηλαδή των μνημείων και λοιπών στοιχείων τα οποία προέρχονται από την ανθρώπινη δραστηριότητα και συνθέτουν την ιστορική, καλλιτεχνική και εν γένει πολιτιστική κληρονομία της Χώρας (βλ. ΣΤΕ 1097-1099/1987), την οποία αναμφισβήτητα αποτελούν και οι Μονές του Αγίου Όρους.

Κατά συνέπαιαν, από της ισχύος του (νέου:1975) Συντάγματος, η προς τις Ιερές Μονές του Αγίου Όρους θεσπισθείσα, δια των ανωτέρω διατάξεων, ετησία οικονομική ενίσχυση εκ μέρους του Δημοσίου, αποτελεί εκπλήρωση ηθικής υποχρεώσεως του Κράτους, η οποία δεν συναρτάται με οποιανδήποτε και οποτεδήποτε αντιποροχή, υφίσταται στο διηνεκές και δεν υπόκειται στην δια του χρόνου απόσβεση. Ένεκα τούτου η αντίστοιχη αξίωση των Ιερών Μονών προς λήψη της καταβλητέας χρηματικής παροχής δεν είναι κατά το θεωρηθεί ότι υπόκειται στην δια του χρόνου απόσβεση, δηλαδή στην παραγραφή διότι αυτό θα αντίκειτο στην φύση του πράγματος, ήτοι στην υπέρτατη ηθική σκοπή, η οποίας εξυπηρετείται με την

κοθιέρωση της οικονομικής αυτής ενίσχυσης.

β) Κατά την μενουμενησασα γνώμη του Α.ε.πρόεδρου Γ. Διαμαντέπουλου και των Νομικών Συμβούλων Χ. Τσεκούρα, Γ. Παυλάκου, Κ. Μπακάλη, Σ. Ρεντζεπάκη, Γ. Κατράνη και Σ. Δελαπόρτα (Ψήφος 7), και την άνευ ψήφου γνώμη της εισηγήτριας Παρέδρου Ε. Γενίτση Βαλάνη, τόσον εκ των διατάξεων του ν. 491/1945 και ν.δ. 324/47 δια των οποίων παρέχεται οικονομική ενίσχυση των Ιερών Μονών του Αγίου Όρους συνεπεία της στερήσεως των ιδιοκτησιών και των προσόδων των λόγω της γενομένης απαλλοτριώσεως των κτημάτων των (βλ. και εισηγητική έκθεση του ν.δ. 324/47), όσον και του ν. 1166/61 δια του οποίου προβλέπεται η οικονομική κοπήγία των ως άνω Μονών προς ενίσχυση αυτών στην εκπλήρωση και διαφύλαξη της πνευματικής και βοσκοκεντικής αποστολής των, αποτελούσα και συνταγματική επιταγή κατ' άρθρ. 24 παρ. 1 του Σ/75, εφαρμοζομένου προδήλως και επί των ως άνω Μονών λόγω και της αναμφισβήτητα γενικότερης πολιτιστικής των σημασίας, ρητή διαγράφεται η υποχρέωση του Δημοσίου να προβαίνει σε παροχές οικονομικής ενισχύσεως προς τις ως άνω Μονές, ανεξαρτήτως του ενήθους ή της αιτίας που επιβάλλει αυτές.

Η προς τις εν λόγω Μονές υποχρέωση του Δημοσίου δεν δημιουργεί άνευ ετέρου και αντίστοιχο αξίωση αυτών, υπό την έννοια της δυνατότητός των, όπως απαιτήσουν την εκ μέρους του Κράτους υλοποίηση της εκ του Συντάγματος και των ως άνω νόμων υποχρεώσεως του Εός της διαθέσεως κατ' έτος εκ του Δημοσίου Ταμείου της προβλεπομένης οικονομικής ενισχύσεως, το οποίο αναπόκειται στην ελεύθερα βούληση και απόφαση τούτου (Κράτους). Εάν όμως η ως άνω υποχρέωση του Κράτους υλοποιηθεί δια της εξίστασε της υπό των ως άνω νόμων προβλεπομένης αποφάσεως του Υπουργού των Οικονομικών, αρμόζουσα την κατά Μονή κατανομή του καταβλητέου ποσού, από του χρόνου εκδόσεως του σχετικού εντάλματος πληρωμής επ'ονόματι συγκεκριμένης Ιερής Μονής.

σημειώνεται υπό αυτή αξίωση κατά του Δημοσίου προς καταβολή του ορισθέντος ποσού, δικαστικό επενδύσιμη, και ως τούτη υπόκειται σε παραγραφή, κατά τον δια του άρθρ. 247 του ΑΚ καθυπερρώμενο κανόνα της παραγραφής των αξιώσεων, δεδομένου ότι το απαράγραπτο της αξιώσεως αποτελεί εξαίρεση κηρυσσόμενη από το νομοθέτη για περιπτώσεις ενόχους λόγω δια ειδικών διατάξεων, δεν υφίσταται σε διάταξη προβλέπουσα το απαράγραπτο της ως άνω κατά του Δημοσίου αξιώσεως των Ι.Μονών.

Η ως άνω περί παραγραφής άποψη συνάδει τόσο προς την χαρακτηριστική ως θεσμού Δημοσίας τάξεως (ΑΠ 202/71 Νοβ 19 παλ. 728) και την εκ του λόγου τούτου θέσπιση εξαίρέσεων από το νομοθέτη μόνο δια ρητής διατάξεως σε ειδικά προβλεπόμενες περιπτώσεις, όσον και προς τον καθυπερώσαντα την παραγραφή των κατά του Δημοσίου αξιώσεων τρίτων δικαιολογητικό λόγο, που συνίσταται στην ανάγκη ταχείας εκκαθάρισεως των υποχρεώσεων του Κράτους που βαρύνουν τον Κρατικό Προϋπολογισμό (ΑΠ 286/1975 Νοβ 5, 87), ώστε αυτός να μην επιβαρύνεται με υποχρεώσεις παλαιότητας, οι οποίες θα δυσχέραιναν την κατάρτισή του (ΑΠ 598/1969 Νοβ 18, 214).

Θα ήτο, άλλωστε, νομικά αστήρικτη η άποψη ότι οι απορρέοντες ευθέως εκ συνταγματικών προβλέψεων υποχρεώσεις του Κράτους διαφοροποιούνται υπό του δικαίου, από απόψεις εφαρμογής θεμελιωδών διατάξεων του Αστικού Δικαίου και ειδικά των εντελώς δημοσίας τάξεως κανόνων του Δημοσίου Λογιστικού. Σε εκ τούτου οι αντιστοιχές ως άνω αξιώσεις κατά του Δημοσίου υπόκεινται, ελλείψει άλλης ειδικής και σαφούς διατάξεως, στις περί παραγραφής σχετικές διατάξεις.

Αρμόζοντα σε παραγραφή της ως άνω κατά του Δημοσίου αξιώσεως είναι η γενική πενταετής παραγραφή του άρθρ. 91 του ισχύοντος περί Δημοσίου Λογιστικού Νόμου 2362/195 εφαρμοζομένου

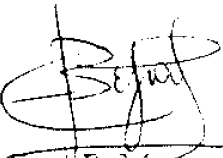
κατ' άρθρο 167 παρ. 1 και 119 αυτού επί απαιτήσεων γεννημένων κατά την 1ην Ιανουαρίου 1996 ή του άρθρ. 91 του προϋπαρχόντος του ως άνω Νόμου Ν.Δ. 321/69 εφαρμοζομένου επί 1.1.1970 και αρχίζου από του χρόνου κατά τον οποίο καθίσταται αναλίστως αρμόδια η αξίωση ήτοι από του χρόνου εκδόσεως του αντιστοικού εντάλματος πληρωμής επ'ονόματι συγκεκριμένης Μονής κατ' άρθρο 90 παρ. 6 και 92 αντίστοιχα των προαναφερθέντων νόμων. Το καταγινώσκον ότι η αξίωσις είναι απολύτως αναγκαία, ως εκ της φύσεως της παροχής του Δουρατίου και της ελευθερίας προσδιορισμού αυτής υπό της Διοικήσεως ανά πάσα στιγμή.

Ενόψει τούτων οι προς την Ιερά Μονή Ευφυνγμένου Αγίου Όρους για τα έτη 1976-1980 δοθείσες, κατ' εφαρμογή των ως άνω νόμων, οικονομικές εντολώσεις έχουν υποπέσει στην παραγραφή του άρθρ. 91 παρ. 1 του Ν.Δ. 321/69, (εφαρμοζομένου ως εκ του χρόνου γενέσεως των εν λόγω αξιώσεων). Λόγω παρίδου πενταετίας από της εκδόσεως των σχετικών εντολωδίων επ'ονόματι αυτής, ως προέβλεπε ο τότε δόξαντος ιστορικού καν. δεδομένοι ότι λόγω αναταλίας ή διακοπής της ως άνω παραγραφής κατ' τα άρθρ. 94 και 95 του προαναφερθέντος Ν.Δ. της ως άνω παραγραφής δεν φαίνεται να έχουν συντρέξει.

IV. Κατά συνέπεια στο υποβληθέν ερώτημα προήκει η ως άνω κατά πλειοψηφία δοθείσα απάντηση.

Η Εισαγήτρια

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Εμ. Βασιλάκου

ΕΒΕΩΡΗΘΗ

ΑΘΗΝΑ

11-11-96

Ο Πρόεδρος

Γεωργίου Παρίδου